

Dodatne vsebine: Opis posledic krize in sedanjega gospodarskega stanja Metropolije Maribor

Besedila tega dodatka so nastala ob zadnji redakciji besedil knjige februarja 2024. Ker je v tem 2. delu knjige opisano gospodarsko stanje Metropolije Maribor v času pred krizo, 3. in 4. del knjige pa opisujeta dogajanja v času krize, sem dobil navdih, da opišem sedanje gospodarsko stanje Metropolije Maribor. Postavil sem se v stanje bralca, ki se bo ob branju opisa gospodarske osnove pred krizo samodejno vprašal, kaj vse od opisane gospodarske baze, ki je bila namenjena razvoju pastoralnega, karitativnega, vzgojno-izobraževalnega in kulturnega poslanstva Metropolije Maribor, je po krizi še ostalo. Ta dodatek daje torej informacijo o gmotni osnovi Metropolije Maribor leta 2024, leto pred izdajo knjige. Ko poročam, kaj vse so judeži izničili, se zdi posebno pomembno pokazati, kaj je kljub temu od celote načrtov in njihovega izvajanja pred krizo ostalo za prihodnji razvoj Slovenije.

Za boljše razumevanje posledic uničujoče gospodarske in finančne krize želim najprej spomniti, da se je leta 2006 Škofija Maribor razdelila na tri škofije: Nadškofijo Maribor, Škofijo Celje in Škofijo Murska Sobota. Nadškofija Maribor je hkrati postala metropolija, ki povezuje vse tri škofije. Zato v tem opisu uporabljam izraz Metropolija Maribor. Tako »pokrivam« območje vseh treh škofij, saj je bila prej navedena gmotna osnova Škofije Maribor namenjena vsem trem sedanjim škofijam.

Judeži so izničili vse naložbe Metropolije Maribor

Odgovor na vprašanje, kaj vse je zarota judežev izničila, je enostaven: judeži so izničili skoraj vso ekonomsko osnovo Metropolije Maribor. Od gmotne osnove je ostalo v glavnem le nekaj »pastoralnega« nepremičninskega premoženja. Rušilno delovanje judežev je natančno opisano v 4. delu knjige.

Metropolija Maribor je izgubila vse naložbe, ki jih je prek svoje družbe Gospodarstvo Rast vložila v delnice Zvonov holdingov. Judeži so izsilili stečaj Zvonov holdingov in na ta način premoženje Metropolije Maribor izničili. Zlorabili so stoletno krizo in naivnost ter nekompetentnost nekaterih cerkvenih dostojanstve-

nikov, povzročili umetno afero in postopno rušili Zvona holdinga. Naivnost nekaterih cerkvenih dostojanstvenikov je bila v tem, da so nekritično verjeli lažem judežev in so zaradi tega ignorirali vse poskuse reševanja posledic krize zunaj njihovega kroga. Priznavam tudi lastno naivnost, ker se v času krize sam nisem zavedal, kako prekanjeno judeži izrabljajo krizo za svoje roparske pohode z videzom rešiteljev. Niti slutil nisem, da so lahko svetovalci, ki so prihajali kot sodelavci ali rešitelji, v resnici volkovi v ovčjih oblačilih.

Metropolija Maribor je izgubila tudi večino nepremičninskega premoženja. V glavnem je izgubila vse nepremičnine, ki so imele »gospodarski« značaj. Na podlagi solidarnosti avstrijskih škofij Celovca in Gradca in po srečnem naključju je Metropolija Maribor le ohranila nekaj stavb, ki služijo pastoralnemu, vzgojno-izobraževalnemu in karitativnemu poslanstvu v treh novih škofijah. Že leta 2006 so bili pridobljeni in preurejeni prostori za sedeže škofij Celje in Murska Sobota. Ti prostori so bili financirani iz skupnega premoženja Škofije Maribor, postali pa so last navedenih škofij. Posledice stečajev Zvonov holdingov jih niso mogle izničiti, ker so bili brez kreditnih obveznosti. Krediti so obremenjevali Nadškofijo Maribor, ki je ob delitvi Škofije Maribor prevzela vse kreditne obveznosti. To je pojasnjeno v nadaljevanju.

Po dogovoru o delitvi premoženja so vse tri škofije postale lastnice družbe Gospodarstvo Rast v obsegu glede na število prebivalcev oziroma vernikov. Ker je Škofija Maribor v letu 2005 prek Gospodarstva Rast glavnino svojega premoženja vložila v delnice Zvonov holdingov, so s stečajem le-teh vse tri škofije izgubile svoje naložbe.

Nepremičninsko premoženje, ki je bilo na območju škofij Celje in Murska Sobota, je prešlo v lastništvo novonastalih škofij. Tako je Škofija Celje postala lastnica nepremičnin v Vrbju pri Žalcu ter kompleksa zemljišč in stavb trapistovskega samostana v Brestanici. Škofija Murska Sobota pa je dobila nekaj kmetijskih zemljišč in gozdov v Gornji Radgoni. To premoženje, ki ima delno tudi gospodarski značaj, je po stečajih Zvonov holdingov prav tako ostalo nedotaknjeno.

Ker je bil v času delitve Škofije Maribor leta 2006 večji del nepremičninskega premoženja na območju novonastale Nadškofije Maribor, so te nepremičnine ostale njena last. Okvirno polovica teh nepremičnin je imela »pastoralni«, druga polovica pa »gospodarski« značaj. Nadškofija Maribor je prevzela tudi vse kredite, ki jih je v času pred krizo najela za gradnjo Andreanuma in kompleksa na Vrbanski 30, za gradnjo mansardnih prostorov bogoslovja, za prostore dijaškega semenišča v hiši šolskih sester na Strossmayerjevi 15 ter še za nekaj drugih pastoralnih projektov. Najela jih je s predpostavko, da jih bo postopno pokrila iz prihodkov družbe Gospodarstvo Rast, ki jih bo dobivala na osnovi izplačanih dividend za naložbe v Zvonih holdingih. Ker je zarota judežev te naložbe izničila, je Nadškofija Maribor z bankami dogovorjene obveznosti morala poplačati s prodajo nepremičnin.

Po stečaju Zvonov holdingov je Nadškofija Maribor na temelju sporazuma z bankami morala prodati glavnino vsega svojega nepremičninskega premoženja. Prodala je vse »gospodarske« in del »pastoralnih« nepremičnin, s kupnino pa je pokrila z bankami dogovorjeni del kreditov. V paket nepremičnin za prodajo so

prišle vse nepremičnine, ki so bile v zemljiški knjigi vpisane kot lastnina Nadškofije Maribor. Na osnovi solidarnosti že imenovanih škofij v Avstriji in drugih okoliščin pa je Nadškofija Maribor lahko rešila nekatere »pastoralne« stavbe.

1.

Na podlagi solidarnosti so bile »rešene« naslednje stavbe:

- Škofijski dom na Slomškovem trgu 19;
- kompleks stavb na Vrbanski 30.

2.

Na podlagi okoliščine, da so nepremičnine Nadškofije Maribor bile v zemljiški knjigi vpisane na druge pravne osebe, so bile »rešene« naslednje stavbe:

- bogoslovno semenišče z dograjenimi mansardami na Slomškovem trgu 20;
- Škofijska avla s knjižnico in sobami za duhovnike. Ti dve stavbi sta namreč v zemljiški knjigi vpisani na Stolno župnijo Maribor. V naravi je bogoslovno semenišče nadzidek stolnega župnišča, Škofijska avla pa je bila zgrajena na zemljišču Stolne župnije, zato sta obe zgradbi ostali vpisani na to župnijo;
- prostori Karitas na Strossmayerjevi 15;
- malo semenišče na Strossmayerjevi 15.

Prostori zadnjih dveh ustanov so bili v formalni lasti šolskih sester.

Vse »gospodarske« nepremičnine in druge »pastoralne« nepremičnine, kot na primer Andreanum, ki je bil namenjen predvsem oddelku Teološke fakultete, pa je Nadškofija Maribor morala prodati.

Navedene nepremičnine vseh treh škofij, ki so ostale v uporabi škofij, imajo v glavnem »pastoralni« značaj. To je edini ostanek obsežnega nepremičninskega in naložbenega premoženja Škofije Maribor v času pred krizo.

Izničenje gmotne osnove pomeni tudi izničenje pastorale z vključevanjem laikov

Z stečajem Zvonov holdingov in posledično z izničenjem njihovih delnic so vse tri škofije v metropoliji zgubile glavni del premoženja, ki je bilo namenjeno za podporo pastoralni. V Nadškofiji Maribor pa so bile poleg tega še prodane v glavnem vse »gospodarske« nepremičnine – zemljišča in stavbe, ki niso služile neposredno v pastoralne, vzgojno-izobraževalne in karitativne namene. Od teh nepremičnin je Nadškofija Maribor dobivala najemnine, s katerimi je pokrivala stroške pastorage. S prodajo teh nepremičnin je tudi ta vir dohodkov za pastoralo usahnil. Tako sta Nadškofija Maribor in Škofija Murska Sobota ostali brez vsake gospodarske baze, v Škofiji Celje pa je ostal le gospodarski kompleks nepremičnin trapistov v Brestanici, od katerega ni veliko prihodkov.

Izničenje ekonomske baze Metropolije Maribor pomeni tudi izničenje v glavnem vseh pastoralnih delovnih mest za laike. Tako je pastorala ponovno postala odvisna le od duhovnikov in vernikov posameznih župnij, enako kot je bilo to v dobi socializma. Metropolija Maribor je na primer vse do leta 2011 zaposlovala

okvirno trideset katehetinj in katehetov. Njihova delovna mesta so bila na Nadškofiji Maribor ukinjena, ukinjena so bila tudi vsa druga delovna mesta, ki so imela pastoralni značaj. Ukinjen je bil tudi celoten razvoj pastoralnega dela na bazi laikov. Ukinjen je bil torej razvoj pastore s pomočjo zaposlenih laikov. Z izničenjem trajne gmotne osnove Metropoliije Maribor je bil izničen tudi poglavitni cilj razvoja pastore v Metropoliiji Maribor in s tem širše v Sloveniji.

Iz časa pred krizo pa so, hvala Bogu, ostali sadovi in nekateri projekti ter pozitivni učinki posameznih akcij in projektov, ki jih vodijo kadri, ki jih je vzgojila Metropoliija Maribor v času razvoja gospodarskega sistema pred krizo.

Karitativna dejavnost – Nadškofijska karitas

Karitativni dejavnosti je nadškof dr. Franc Kramberger namenil veliko pozornosti. V letu 1990 je ustanovil Škofijsko karitas ter priskrbel prostore za njeno delovanje na Slomškovem trgu 3. Nekaj let zatem je Škofijska karitas dobila upravne prostore (pozneje pa še prostore za ambulanto) na Strossmayerjevi 15, kjer deluje še danes.

Škofija je tudi ustanovila Dom sv. Eme za starejše občane v Šentjanžu pri Dravogradu. Postavila ga je leta 2003 z adaptacijo starega šentjanškega župnišča. V letih 2006–2007 je Nadškofija Maribor v okviru svojega gospodarskega sistema ustanovila in zgradila Dom starejših občanov v Lenartu v Slovenskih goricah. Otvoritev je bila 28. 2. 2008. Ravno leta 2008 v jeseni pa se je začela stoletna svetovna gospodarska in finančna kriza. Načrte in gradnjo je financirala Krekova družba za storitve, ki je delovala v okviru nadškofijskega gospodarskega sistema, Nadškofijska karitas pa je zagotavljala izvedbo programa. Pozneje je tudi prostore z vsemi obveznostmi posojil prevzela Nadškofijska karitas.

To so trije glavni karitativni »projekti«, ki so nastali v okviru in s pomočjo nadškofijskega gospodarskega sistema, pa jih zarota judežev ni mogla izničiti.

V *Letopisu mariborske škofije 2005*, Slomškov zbornik, Maribor 2006, je na strani 100 kanonik Franc Zdolšek zapisal, da je Zlatko Gričnik, generalni tajnik Škofijske karitas, »svoje razmišljanje o karitativni dejavnosti oblikoval v sledeče misli«:

Škof Kramberger podpira delovanje Karitas, saj se močno zaveda, da je karitativna dejavnost poleg vzgoje, oznanjevanja in bogoslužja najpomembnejši steber pastore. Ob svoji ustanovitvi leta 1990 je Škofijska Karitas dobila svoje prostore najprej na Slomškovem trgu 3, čez pet let pa se je preselila v prostore na Strossmayerjevi 15.

Delo in prizadevanje Škofijske Karitas je škof Kramberger vedno spodbujal in podpiral. V zadnjih dveh letih pa je Škofija gmotno podprla delovanje Karitas (prostori, delovanje, IT, nasveti, pravna in računovodska pomoč itd.), kar je nedvomno velik dokaz, da je naš krajevni škof dobrotnik ne le v smislu »obljub«, temveč tudi konkretnih dejanj. Vedno ji je stal

ob strani in bedel nad njenim delovanjem. Kot skrben oče je spremljal njeno delo, ji pomagal z nasveti in molitvami. V zadnjem času pa prav tako pomaga, da lahko ŠKM »živi« ter tako lažje in nemoteno izvršuje svoje poslanstvo. Hvala našemu škofu za odprto in razumno srce ter za vse molitve in darove.

Pomoč župnijam

Metropolija Maribor je veliko pomagala tudi župnijam pri obnovah ter gradnjah cerkva in drugih župnijskih stavb. Samo v obdobju od leta 1986 do 1990 je takratna Škofija pomagala 142 župnijam. Največji delež pomoči je Škofija dala za gradnjo cerkve na Pobrežju, saj je večji del gradnje financirala takratna Škofija Maribor. Tudi obveznosti kredita, ki ga je najela Župnija Pobrežje v Mariboru, je v večjem delu plačevala Škofija. Gradnja cerkve na Pobrežju se je začela v letu 1987, končala pa 1995. Tudi v nadaljnjih letih so bile posamezne župnije deležne pomoči (Nad)škofije. Navedenih pozitivnih učinkov gospodarskega delovanja Metropolije Maribor prav tako ni mogla izničiti zarota judežev.

Bogati sadovi Škofijske orglarske delavnice Nadškofije Maribor

Žrtev zarote judežev je postala tudi Škofijska orglarska delavnica v Hočah. Njena stavba je bila prodana. S tem je bila ukinjena uspešna Škofijska orglarska delavnica. Toda ideja in program izdelovanja orgel sta preživela. V času prodajanja Škofijske orglarske delavnice sem iz Šentpavla v Avstriji večkrat poklical Braneta Koširja, vodjo Škofijske orglarske delavnice. Predlagal sem mu, naj se zaposleni organizirajo in stavbo odkupijo. Poudarjal sem, da ni tako pomembno lastništvo kot sposobnost kadrov, da svoje znanje in zvestobo aktivirajo v novih razmerah za doseg istega osnovnega cilja, ki je velikega nacionalnega pomena. Ta spodbuda je prepričala Andreja Dvoršaka, da je zbral pogum in stavbo odkupil ter prevzel delavce. Tako orglarska delavnica v Hočah še danes uspešno deluje pod imenom Orgle Dvoršak.

Ustvarjalnost predanih mladih ljudi je močnejša kakor slepa grabežljivost judežev. Iz kadrov Škofijske orglarske delavnice v Hočah je izšlo kar šest sposobnih posameznikov, ki so ustanovili svoje orglarske delavnice, eden pa je ustanovil uspešno delavnico za harmonike. Nastale so naslednje delavnice:

1. Orglarstvo Košir;
2. Orglarstvo Dvoršak;
3. Orglarstvo Škrabl;
4. Orglarstvo Močnik;
5. Orglarstvo Kolar;

6. Orglarstvo Lukman;
7. Harmonike Munda.

Kar neverjetno se zdi, da je po tej skrivnostni poti Slovenija postala vodilna destinacija za obnovo in izdelavo novih orgel v širšem evropskem prostoru.

Decembra 2023 sem se srečal z Zlatkom Mundom, lastnikom in direktorjem delavnice Harmonike Munda. Obujala sva spomine iz let, ki jih je preživel v Škofijski orglarski delavnici. Prišla sva na misel, da bi v knjigi na kratko predstavil tudi nastanek in sedanje stanje vseh delavnic, ki so nastale iz ideje, programa in kadrov Škofijske orglarske delavnice. Skladno s tem dogovorom sem decembra 2023 in januarja 2024 poklical lastnike in direktorje vseh sedmih delavnic in jim predstavil to zamisel. Razen Simona Kolarja so predlog o predstavitvi svojih delavnic vsi podprli in sodelovanje pri tem opisu z veseljem sprejeli. V nadaljevanju navajam njihove opise.

Orglarstvo Košir

Rodil sem se v obrtniški družini (1958), les in glasba sta me navduševala že v otroštvu. Po osnovni šoli sem se usmeril v tehniko in po srednji šoli strojne smeri zaključil višješolski študij strojništva na Univerzi v Ljubljani. Ob študiju sem sodeloval v cerkveni glasbi na domačem koru, pel v zborih in orgljal ter bil slušatelj ljubljanske Orglarske šole, kjer so me najbolj pritegnile orgle. Deset let sem bil v Ribnici sodelavec podjetja Riko, ob delu v službi pa postopoma vstopal v orglarstvo. Leta 1986 sem obnovil Fallerjeve orgle iz leta 1699, ki so bile shranjene v Narodnem muzeju v Ljubljani in so ene najstarejših na Slovenskem. Danes so v podružni cerkvi sv. Marka v Zapotoku pri Sodražici. Leto pozneje je nastal moj prvi opus – zasebni pozitiv s štirimi registri.

Velik prelom na moji poklicni in življenjski poti se je zgodil poleti 1991, ko sem se na povabilo gospoda Mirka Krašovca zaposlil v Škofijski orglarski delavnici v Hočah pri Mariboru. Takrat je delavnico vodil Gerhard Schmid iz Nemčije, ki je postal moj strokovni mentor. Občasno sem svoje orglarsko znanje nadgrajeval tudi v njegovi delavnici v Kaufbeurnu na Bavarskem. Stike smo navezali tudi z drugimi delavnicami v Nemčiji. Gerhard Schmid mi je postopno prepuščal vodenje delavnice. Njen vodja sem postal leta 1993 in skupaj s sodelavci usmerjal njeno delo dobrih 20 let, do jeseni 2013. Glede na predhodno izobrazbo je bila moja primarna naloga načrtovanje orgel. Za pogoje in izzive, ki so nastali z ustanovitvijo Škofijske orglarske delavnice v Mariboru, sem hvaležen gospodu Mirku Krašovcu in vsem, ki so pri tem sodelovali.

Po osamosvojitvi Slovenije se je delavnica z novimi in obnovljenimi glasbili široko uveljavila, iz njenega kroga sodelavcev pa so izšli danes samostojni orglarji. Večkrat se sprašujem, kakšno bi bilo stanje orglarstva v Sloveniji danes, če v prelomnem času ne bi ustanovili delavnice v Mariboru. Hvaležno se spominjam številnih zavzetih in zvestih sode-

lavcev, s katerimi smo razvijali delavnico naprej, delo prilagajali sodobnim standardom stroke, lokalnim potrebam in možnostim naročnikov. Frančiškanskim orglam v Ljubljani, ki so naš največji inštrument, vedno znova z veseljem prisluhnem. V Dobu pri Domžalah smo postavili zadnje nove orgle, opus 113. Veliko pozornosti in truda smo namenjali restavriranju in obnovi zgodovinskih orgel, ki v seznamu opusov niso zajete. Celotno delo delavnice je skupaj z njeno zgodovino opisano v dveh knjigah dr. Eda Škulja Ob desetletnici Škofijske orglarske delavnice Maribor (Maribor 1999) in Ob 25-letnici Orglarske delavnice Maribor (Škocjan pri Turjaku 2014). Ob ukinitvi delavnice sem se tudi osebno zavzel za stroje in opremo, da so ostali v stavbi in se je delo lahko nadaljevalo.

Jeseni 2013 sem v rojstni Sodražici odprl samostojno obrtno delavnico in se posvetil predvsem restavriranju in vzdrževanju orgel. Leto zatem sem skupaj z Restavratorskim centrom Republike Slovenije zaključil obnovo znamenitih Goršičevih orgel v uršulinski cerkvi v Ljubljani. Goršičeve orgle sem obnovil še v Dutovljah, Žalni, Radovljici, na Kopanju in v Mokronogu. Več orgel sem restavriral tudi na avstrijskem Koroškem. V domači delavnici, ki sem jo prevzel po očetu, so nastale tudi nove orgle za cerkev sv. Florijana v Ponikvah pri Dobropolju.

Po upokojitvi, spomladi 2021, sem del svojega časa posvetil izobraževanju mladih. Izdelal sem pet sestavljivih orgel in s tem omogočil, da je po vzoru drugih razvitih držav tudi v Sloveniji zaživel projekt Orglekids. Sestavljive orgle postajajo zdaj mikaven učni pripomoček tudi v osnovnih šolah. V domači župnijski cerkvi še naprej skrbim za orgle in nanje pri bogoslužju tudi igram.

Brane Košir

Orglarstvo Dvoršak (Orgle Dvoršak)

V Škofijsko orglarsko delavnico sem se vključil leta 1992. Oglasil sem se pri gospodu Mirku Krašovcu, ki je kot škofijski ekonom vodil projekt nastajanja in delovanja delavnice. Lahko rečem, da je najzaslužnejši za razvoj orglarstva v Sloveniji po letu 1990, saj je prav iz te delavnice, ki je nastala na njegovo idejo, izšla večina trenutno delujočih samostojnih slovenskih orglarjev. Po poklicu sem sicer strojni tehnik, a so me takrat zaradi veselja do izdelave in igranja na orgle vseeno sprejeli. V delavnici sem znanja s področja orglarstva pridobival ob mentorstvu inž. Braneta Koširja, ki je bil vodja delavnice, pa tudi od drugih starejših mojstrov in sodelavcev. Pod vodstvom Braneta Koširja je delavnica v vseh pogledih zelo napredovala, saj je s svojim orglarskim znanjem, predanostjo po poklicu, odličnim karakterjem za vodenje ter mnogimi dobrimi človeškimi vrlinami bil vse do leta 2013 glava in duša delavnice.

Sam sem v delavnici opravljal različna dela. Bolj ko sem nabiral znanje, zahtevnejša dela so mi bila zaupana. Tako sem bil monter, serviser

na terenu, izdeloval sem igralnike in trakte ter električne igralnike, zadnja leta pa sem delal na področju konstruiranja orgel. Ko je Nadškofija Maribor zaradi reševanja finančnih problemov ukinila panogo orglarstva, sem ugotovil, da bi večina sodelavcev vseeno rada delala še naprej. Ker pa nihče drug ni želel prevzeti odgovornosti vodenja, sem se odločil in najprej vzel delavnico v najem. Ko smo bili čez nekaj časa postavljeni pred dejstvo, da bomo morali delavnico odkupiti ali pa jo zapustiti, sem ustanovil podjetje Orgle Dvoršak, d.o.o. Podjetje je odkupilo delavnico in pod njegovim okriljem zdaj delavnica obratuje. Trenutno nas je zaposlenih 10 ljudi. Izdelujemo orgle za Slovenijo in tujino. V zadnjem obdobju smo naredili kar nekaj orgel tudi v naši bližnji okolici: v cerkvi sv. Petra in Pavla na Ptuj, na Pobrežju (Maribor), v Pernici, Trnovski vasi, na Vurberku, v Zg. Polskavi ... V posebno zadovoljstvo si štejemo tudi, da smo pred dvema letoma v koprski stolnici postavili največje cerkvene orgle v Sloveniji.

Kljub veliki zaposlenosti vseeno najdem čas tudi za vodenje zbora in redno igranje v svoji rojstni župniji Sv. Trojica v Slovenskih goricah. To mi je še posebej v veselje, saj lahko igram na orgle, ki sem jih leta 2003 soustvarjal. Tipke na teh orglah so iz pušpana, ki ga je moj oče posekal na našem domačem vrtu, tako da mi igranje nanje nekako pomeni tudi enega od spominov na starše in našo domačijo.

Andrej Dvoršak

Orglarstvo Škrabl

V obdobju 1982–1986 sem obiskoval glasbeni oddelek na Teološki fakulteti v Mariboru. Tedaj sem med drugim dobil pobudo s strani mariborske Škofije in takratnega ekonoma gospoda Mirka Krašovca, da iščejo kandidate za izobraževanje v orglarski stroki oziroma natančneje za izdelavo in restavriranje klasičnih orgel. Ta pobuda me je resnično prevzela, saj sem imel že takrat dva predhodna poklica, in sicer iz lesarske in glasbene stroke, ki sta nekako osnova orglarskega poklica. Med drugim sem bil organist, zborovodja in korepetitor pri različnih zborih. Ko sem se odločil za šolanje v Nemčiji, je gospod ekonom Mirko Krašovec organiziral vse potrebno za izobraževanje in tako sem se leta 1986 začel izobraževati v Orglarski šoli v Ludwigsburgu, diplomiral pa sem v Münchnu.

Že leta 1989 pa sem začel kot prvi izučeni orglar v Sloveniji po letu 1940 delati v Škofijski orglarski delavnici v Hočah, kjer sem kot strokovnjak za izdelavo orgel sodeloval tudi pri njenem nastajanju. Zaradi ne dovolj strokovnih sodelavcev, ki so mi bili dodeljeni v tej delavnici, pa sem se po dobrem letu odločil za samostojno pot v orglarski stroki in leta 1990 odprl lastno orglarsko delavnico.

Naša delavnica je v Rogaški Slatini. Kot mojster in ustanovitelj delavnice Anton Škrabl sem se izučil orglarskega poklica v Nemčiji, strokovno

prakso pa sem opravljal v orglarski delavnici Huberta Sandtnerja v Dillingenu in orglarski delavnici Schmid v Kaufbeurnu.

S ponosom se lahko pohvalimo, da smo ustanovili zelo uspešno delavnico, kajti naše inštrumente, ki jih je že skoraj 500, je moč slišati in videti v več kot 25 različnih državah na vseh celinah. Od ustanovitve naprej se delavnica tehnološko, kadrovsko in strokovno razvija in je že več let ena izmed največjih tovrstnih delavnic ne le v Evropi, ampak tudi drugod po svetu. Kljub temu da smo deležni veliko pohval in priznanj o strokovnem in kakovostnem delu od naših zadovoljnih naročnikov in poslovnih partnerjev, pa nam največ pomeni občutek, ki ga človek dobi od organista, človeka, ki se z glasbo, občutkom in ljubeznijo zliva z našim izdelkom.

Ko se ozrem nazaj na svojo ustvarjalno pot, sem vesel, da me je Bog poklical v službo orglarja in da sem lahko pripomogel, da so sadovi orglarstva že dobro vidni ne le v Sloveniji, ampak tudi v tujini, predvsem v Evropi, pa tudi na preostalih celinah. Kot organist in izdelovalec orgel čutim, kako Bog deluje in kliče ljudi k miru in slogi tudi prek zvokov dobrih orgel. Naj zvok orgelskih piščali vse občestvo tudi v prihodnje razveseljuje in povezuje s pozitivno energijo.

Anton Škrabl

Orglarstvo Močnik

Kot srednješolec sem začel igrati na orgle v župniji Cerklje na Gorenjskem, in ta inštrument me je vedno bolj zanimal tudi po tehnični plati. Začel sem se ukvarjati z manjšimi popravili orgel in pri tem delu srečal Braneta Koširja, ki me je navdušil in priporočil za delo v škofijski orglarski delavnici v Hočah.

Prišel sem na razgovor h gospodu Mirku Krašovcu, ki je kot škofijski ekonom bedel nad delavnico in skrbel tudi za kadre. V delavnici sem začel delati leta 1991 in se srečal z mojstrom Gerhardom Schmidom iz Nemčije, ki je takrat strokovno vodil delavnico. Kot dober učitelj me je uvedel v orglarstvo. Šel sem skozi vse procese dela, ki jih je strokovno spremljal. Nekaj tednov sem se izobraževal tudi v njegovi delavnici v Kaufbeurnu. Ob njem sem se veliko naučil. Po nekaj mesecih me je vključil v intoniranje in uglaševanje orgel. Zelo dobro sva se ujela. Kot glasbenik in organist sem hitro dojel »skrivnosti« dobro intonacije orgel. Kmalu mi je zaupal tudi samostojna dela.

Ko je mojster Gerhard Schmid videl, da v delavnici delo obvladamo ter znamo tudi samostojno intonirati in uglaševati orgle, je vedno redkeje prihajal iz Nemčije. Končno je mentorstvo prekinil, vodstvo delavnice pa je prevzel Branko Košir. Tako sem vse do leta 2000 delal v delavnici predvsem kot intonater, po potrebi pa sem se lotil tudi drugih opravil.

Ker sem se vsak teden vozil iz župnije Cerklje na Gorenjskem v Hoče, sem prišel na zamisel, da doma ustanovim svojo družinsko delavnico. Mirko

Krašovec je to idejo z veseljem in brez zadržkov sprejel. Leta 1998 sem ustanovil Orglarstvo Močnik in poleg dela v Škofijski orglarski delavnici začel delati tudi doma samostojno. Tako je Orglarstvo Močnik v letih od ustanovitve naprej izvedlo 43 novih orgelskih projektov ter veliko obnov, predelav in povečanj orgel. Naročila prihajajo iz Slovenije, Avstrije, Italije in Slovaške, v zadnjih letih predvsem iz Skandinavije (Švedska, Danska, Norveška).

Orglarstvo Močnik je sicer majhna delavnica, vendar sposobna izvesti tudi velike in zahtevne projekte. Poseben izziv so stilno usmerjeni projekti, kot na primer orgle v slogu francoske romantike v Plečnikovi župnijski cerkvi Ljubljana – Šiška (47, III + P) in orgle v cerkvi v Hööru na Švedskem (34, III + P), izdelane kot kopija Silbermannovega koncepta z dodatki južnonemških orglarjev (Gabler, Riepp, Holzhay) iz istega obdobja.

Med mednarodno najodmevnejšimi inštrumenti so orgle v Velesovem (37, II + P), ki se stilno zgledujejo po inštrumentih znamenitega saškega orglarja Zachariasa Hildebrandta in se uvrščajo med najboljše nove stilne orgle v Evropi. Osnovno vodilo pri načrtovanju orgel je bilo, da se tudi v Sloveniji postavijo orgle, na katerih bo mogoče kar najbolj avtentično izvajati čudovito orgelsko glasbo Johanna Sebastiana Bacha.

Tomaz Močnik

Orglarstvo Lukman

Rojen sem leta 1965. Kot organist v župniji Kog sem obiskoval orglarško šolo v Mariboru. Leta 1986 je Škofija Maribor začela pripravljati ustanovitev Škofijske orglarske delavnice. V okviru tega projekta je bilo tudi izobraževanje kadrov v Nemčiji. Mirko Krašovec, škofijski ekonom, me je povabil na tovrstno izobraževanje, in to sem z veseljem sprejel. Leta 1987 sem odšel v Nemčijo, kjer sem se, najprej skupaj z Antonom Škrablom, tri leta izobraževal v orglarstvu. Obiskoval sem Oscar Walcker Schule v Ludwigsburgu pri Stuttgartu, praktično pa sem se izobraževal v delavnici Huberta Sandtnerja v Dillingenu a. d. Donau. Leta 1990 sem šolanje končal in postal izdelovalec orgel.

Po uspešno zaključenem izobraževanju v Nemčiji sem se leta 1990 zaposlil v novoustanovljeni Škofijski orglarski delavnici v Hočah pri Mariboru. Delavnico je najprej strokovno vodil dr. Ludvik Bračko, kmalu zatem, še v letu 1990, pa je strokovno vodenje delavnice prevzel orglarski mojster Gerhard Schmid iz Kaufbeurna v Nemčiji. Ob njem sem pridobil veliko dodatnega znanja, predvsem o uglasčevanju orgel. Praktično znanje sem dopolnjeval tudi v njegovi delavnici v Nemčiji, kamor sem občasno odhajal za krajši čas.

V Škofijski orglarski delavnici sem deloval do leta 2011. Delal sem kot vodja oddelka za uglasčevanje. Kot uglasčevalec sem uglasil številne nove orgle v Sloveniji in tujini. Mnogim starejšim inštrumentom sem ponovno pridobil prvotni glasbeni sijaj. Od leta 2009 dalje sem vzporedno izvajal

tudi lastne projekte. Najprej sem se omejil na popravilo in ponovno uglasčevanje orgel ter drugih inštrumentov.

Sredi leta 2011 sem ustanovil lastno delavnico z imenom Orglarstvo Lukman. Samostojno sem obnovil in restavriral že veliko orgel. Leta 2014 sem v sodelovanju s svojimi nekdanjimi sodelavci v delavnici v Hočah izdelal prve nove orgle v župniji Križevci pri Ljutomeru. Nato je sledilo še več novogradenj, in sicer: v cerkvi sv. Elizabete v Gradcu, v Thondorfu pri Gradcu, na Institut für alte Musik v Gradcu in v cerkvi sv. Jožefa v Badnu. Kot izkušen uglasčevalec si prizadevam izboljšati zvočnost starih orgel. V zadnjih letih delujem največ na avstrijskem Štajerskem.

Opravljam tudi službo organista na Kogu ter sodelujem pri pevskem zboru. Navedene glasbene aktivnosti so dobra nadgradnja mojega poklica orglarja.

Drago Lukman

Harmonike Munda

Poklic izdelovalca glasbenih inštrumentov sem končno začutil ob delu v Škofijski orglarski delavnici v Hočah. Tam sem začel delati leta 1994. Dobil sem informacijo, da v delavnici iščejo glasbeno nadarjene delavce, in povabili so me tja. Takrat sem se izučil za glasbilarja v podjetju Melodija Mengeš. Vabilu sem se z veseljem odzval. Najprej sem se javil na razgovor pri vodstvu delavnice pri inž. Branetu Koširju, nato pa še pri Mirku Krašovcu, škofjskem ekonomu. Z veseljem so me sprejeli. Tako sem se izobrazil za vse faze dela v orglarstvu, v delavnici pa sem največ delal pri načrtovanju in organizaciji dela.

Na delo v Hoče sem se vsak dan vozil iz Prerada (vas blizu Polenšaka), zato sem začel razmišljati o svoji delavnici. Ker je bila Slovenija orglarsko že dobro pokrita, sem leta 2008 začel proučevati tudi harmonike. Tako je dozorela ideja, da kar doma v Preradu ustanovim svojo harmonikarsko delavnico. Idejo sem predstavil Mirku Krašovcu na Škofiji, Vesel sem bil, da je imel veliko razumevanje tudi do tega projekta. Istega leta sem soglasno odšel iz Škofijske orglarske delavnice, ustanovil delavnico z imenom Harmonike Munda in se začel ukvarjati z izdelavo harmonik.

Podjetje Harmonike Munda se predstavlja pod geslom »Osebnost do glasbe«. Na podlagi svojega dela in razvoja ter sodelovanja z glasbeniki doma in iz tujine se uveljavljamo kot proizvajalci diatoničnih harmonik.

Zlatko Munda

Stabilizacija in prodaja družbe TV3

Dober primer pozitivnega učinka prizadevanj za gmotno osnovo Metropolitije Maribor in za Cerkev v Sloveniji je sprostitvev hipoteke na škofjskem dvorcu v Ko-

pru, ki je obremenila Škofijo Koper ob ustanovitvi medijske družbe TV3. Pobudo za ustanovitev televizije TV3 je dal duhovnik Franc Bole iz koprške Škofije. Škofija Koper je za ta projekt zagotovila zagonski kapital na osnovi kreditov. Kot jamstvo za najeto posojilo je dala hipoteko na škofijskem domu. Po nekaj letih delovanja je projekt televizije TV3 zašel v tako veliko krizo, da je bil že pred vrati stečaja.

Takrat sem vodstvo Krekove družbe za upravljanje prosil, naj priskočijo na pomoč. Prevzeli so propadajočo družbo, jo s svojimi sredstvi sanirali do te mere, da so leta 2002 izvedli prisilno poravnavo, in jo nato prodali. Sam sem se pri tem zelo angažiral: vključil sem se v iskanje kupcev in v pogajanja pri prodaji. V začetku leta 2003 smo sanirano družbo TV3 prodali po taki ceni, da je lahko Škofija Koper vrnila posojilo in se rešila hipoteke. To dejanje solidarnosti je bilo storjeno v zavesti, da gospodarski sistem takratne Škofije Maribor ne sme biti omejen samo na interese svoje škofije, ampak mora delovati v interesu celotne Cerkve na Slovenskem. Zato je bilo toliko večje presenečenje, ko je v času umetno povzročene afere v zvezi z gospodarskim sistemom Nadškofije Maribor koprška ustanova Ognjišče prek Boža Rustja aktivno sodelovala z zaroto judežev na račun Nadškofije Maribor. V slepoti je Božo Rustja šel celo tako daleč, da si je dovolil javno propagando, naj me čim prej spravijo v zapor. Ko sem ga leta 2021 na to zablodo pisno opozoril, ni zbral moči za opravičilo. Podobno je ravnala tudi družba Radio Ognjišče prek glavnega urednika Francija Trstenjaka, ki je aktivno sodeloval pri demoniziranju preteklega gospodarskega delovanja Metropolitije Maribor, nikoli pa se ni postavil na stran razkrivanja resnice in njene obrambe.

Exodus TV/Slovenska katoliška televizija v okviru Nadškofije Maribor

V Nadškofiji Maribor se je ohranil tudi medijski projekt Exodus TV/Slovenska katoliška televizija. Leta 2008 ga je ustanovil duhovnik Zoran Kodela z blagoslovom nadškofa dr. Franca Krambergerja, kateremu ga je Zoran Kodela v času nastajanja večkrat predstavil. Z načrtovanim projektom sem bil tudi jaz dobro seznanjen. Čutil sem, da je treba projekt podpreti. Ker pa je ravno takrat nastopila svetovna gospodarska in finančna kriza, ki je Nadškofijo Maribor pahnila v velike likvidnostne težave, je nadškof lahko obljubil le moralno podporo. Sam sem svojo naklonjenost projektu lahko pokazal s tem, da sem stopil v stik s takratnim vodstvom T-2 in jih prosil, naj brezplačno dajo na razpolago svoje omrežje. Tako je Exodus TV začela delovati najprej prek operaterja T-2. Bolj v tistem času družba T-2 ni mogla pomagati, ker je bila sama v finančnih težavah zaradi krize. Z vodstvom T-2 sem se dogovoril, da bo njihova družba po krizi Exodus TV podpirala tudi finančno in bo tako poskrbela za njen razvoj. Roparski prevzem T-2 s strani družbe Gratel pa je neposredno prizadel tudi Exodus TV, saj se navedeni »dogovor« ni mogel uresničiti, projekt Exodus TV pa iz finančnih razlogov ni mogel doseči načrtovanega razvoja. Na podlagi prostovoljstva in zagnanosti Zorana Kodela in njegovih sodelavcev Exodus TV kot po čudežu še danes deluje in z zelo skromnimi sredstvi opravlja veliko poslanstvo.

Pri ustanovitvi katoliške televizije Exodus TV sem dobil Božji navdih pri majhni lokalni televiziji v bližini Maribora, z namenom, da bi dosegel vsaj mesto Maribor. Leta 2006 sem pripravil projekt ustanovitve televizije, ga predstavil nadškofu dr. Francu Krambergerju in leta 2007 ponovno škofu Krambergerju, ekonomu Mirku Krašovcu in zboru svetovalcev. Dobil sem le moralno podporo in nadškofovo priporočilo, finančno pa projekta niso mogli podpreti. Gospod škof je dejal: »Nihče vas ne bo podprl na Škofiji, v tej krizi in še zdaj odplačujemo tudi dolgove za TV3.« To je bilo namreč v času, ko so bile že zelo vidne posledice krize. Gospod Krašovec je zatrdil, da je pripravljen podpreti projekt Exodus TV, takoj ko se finančno stanje izboljša. Zbor svetovalcev Škofije Maribor mi je poslal opozorilo, da naj takoj opustim te aktivnosti, ker ne vem, v kaj se spuščam, in da je projekt televizije prevelik celo za vse škofije v Sloveniji.

Na božič leta 2008 je Exodus TV z vsemi dovoljenji in po čudežnih naključjih, z mojimi zagonskimi sredstvi ter lastno tv-studijsko in drugo potrebno opremo začela uradno redno oddajati katoliški 24-urni program vse dni v tednu. Že takoj od začetka smo doživeli odprtost in naklonjenost operaterja T-2, ki nam je prvi dal na razpolago omrežje in nam bil resnično naklonjen. Na začetku je bil program bolj skromen, pozneje pa se je vedno bolj razvijal. Kmalu smo se razširili na vse ponudnike televizijskih programov v Sloveniji. Približno devet let je bila Exodus TV finančno nesamostojna in je bilo še treba vlagati iz mojih osebnih zagonskih sredstev. Zadnjih šest let živimo in delujemo iz botrstva in prispevkov plemenitih vernikov. Na tej osnovi je Exodus TV ostala finančno samostojna z občasnimi krizami.

Danes lahko z veseljem ugotavljam, da smo tehnično, vsebinsko in strokovno na visoki ravni v Sloveniji in tudi v primerjavi z drugimi svetovnimi katoliškimi televizijami velikih narodov, ki razpolagajo z ogromnimi sredstvi. En milijon katoličanov v Sloveniji je tako majhno število, da lahko preživi le resnično skromna televizijska ekipa. V Sloveniji se finančno ne izplača izdati niti knjige. Letos praznujemo 15-letnico oznanjevanja, kljub nasprotovanju različnih lobijev v Cerkvi, nasprotovanju politike, nasprotovanju splošnega mišljenja v družbi in seveda velikemu nasprotovanju hudobnega duha, dirigenta dogajanja v svetu, duhovnim vsebinam, ki jih posredujemo. Bogu hvala za Njegovo idejo, vodstvo, opremo, sodelavce, sredstva in plemenite botre.

Evropski kulturni in tehnološki center Maribor (EKTC)

Ohranil se je tudi projekt Evropski kulturni in tehnološki center Maribor, ki ga v skrajšani obliki imenujemo EKTC. Na mojo pobudo smo center ustanovili

kot zavod v okviru Nadškofije Maribor, da bi spremljali razne razpise, predvsem evropske. Takrat sem imel v tujini veliko prijateljev in znancev, ki so bili pripravljeni sodelovati v okviru EKTC. Dne 8. 10. 2002 smo na podlagi akta o ustanovitvi zavoda Evropski kulturni center Maribor s Pospeševalnim odborom za evropsko izmenjavo na področju kulture Maribor zavod ustanovili naslednji ustanovitelji:

1. Božidar Brezinščak Bagola, Hum na Sutli, Hrvaška;
2. Karoly Bauer, Monošter, Madžarska;
3. Hans Bauer, Fichtelberg, Nemčija;
4. Občina Fichtelberg, Fichtelberg, Nemčija;
5. Otto von Delleman, Bozen, Italija;
6. Marjan Drogenik, Podčetrtek, Slovenija;
7. Mirko Krašovec, Maribor, Slovenija;
8. Karl Neubauer, Lučane, Avstrija;
9. José Ricardo Castro Riemenschneider, Fichtelberg, Nemčija;
10. dr. Johann Seiler, Gradec, Avstrija;
11. Nadškofija Maribor, Maribor, Slovenija.

Dne 22. 6. 2006 smo ustanovitelji zavoda na predlog dr. Izidorja Goloba, ki je bil v tistem času direktor zavoda, s posebnim aktom sprejeli sklep o spremembi imena zavoda. Dali smo mu krajše ime, in sicer Evropski kulturni in tehnološki center Maribor. Dne 1. 4. 2008 je direktorsko mesto zavoda prevzela Dragica Marinič. Na njeno pobudo je ministrstvo za šolstvo in šport 14. 12. 2011 izdalo odločbo, s katero je EKTC podelilo »status društva v javnem interesu, ki ga izdaja Urad RS za mladino«.

Takrat je Nadškofija Maribor v okviru tega zavoda pripravljala dokumentacijo za prijave na razpise s področja turizma, povezanega s kulturo. Med drugim smo se odzvali na razpis ministrstva za gospodarstvo, ki je predvidel razširitev turističnih zmogljivosti v okviru kulturnih spomenikov. Prijavili smo se s projektom za revitalizacijo dvorca Betnava. Koordinacijo priprave vsebin projekta sem vodil jaz, Dragica Marinič pa je kot direktorica zavoda EKTC poskrbela za strokovno pripravljeno dokumentacijo. Na razpisu smo bili uspešni. Ministrstvo za gospodarstvo je odobrilo delež sofinanciranja z nepovratnimi sredstvi Evropske unije v okvirni višini 3,7 milijona EUR. Izvedbo projekta je prevzela družba Betnava, d.o.o., ki jo je Nadškofija Maribor v začetku leta 2008 ustanovila v ta namen. Ko je 10. 9. 2009 Dragica Marinič prevzela še mesto direktorice družbe Betnava, d.o.o., smo realizacijo odobrenega projekta v celoti zaupali njej.

Načrtovana dela so bila po izvedbi razpisa dodeljena gradbenemu podjetju Vegrad kot najugodnejšemu ponudniku. Ta odločitev pa je bila usodna, ker je to podjetje kmalu po začetku krize leta 2008 zašlo v težave in gradbenih del leta 2009 ni izvedlo po dogovoru; kljub temu je s soglasjem ministrstva za gospodarstvo polovico nepovratnih sredstev dobilo za neopracljena dela. Ko je postalo jasno, da Vegrad že vnaprej plačanih del ne bo izvedel, je ministrstvo za gospodarstvo svojo odgovornost za izplačila Vegradu za nedokončana dela zanikalo. Dragica Marinič, ki je pripravila in podpisala dokumentacijo zahteve za predčasno izplačilo sredstev

Vegradu, pa je v začetnem preiskovalnem postopku izjavila, da je dokumentacijo zahtevka za izplačilo sredstev pripravila in podpisala pod mojim vplivom. Postala je žrtev svoje odločitve, da zaščiti »prijatelje« na ministrstvu, mene pa žrtvuje. Zato sem bil vključen v sodne postopke, ki so trajali sedem let. Sodni postopek se je začel leta 2013. Zaradi konstrukta državnega tožilca Stanislava Pintarja in krivega pričanja dejanskih udeležencev pri prezgodnji uporabi nepovratnih evropskih sredstev sem bil deležen obročnega »ubijanja« s sedemletnim sojenjem. Brez vseh dokazov so me po zgledu »morilcev po naročilu« razglasili za glavnega krivca pri tem, da je Vegrad »nezakonito« uporabil evropska sredstva.

Dragica Marinič je najbolj jasno pokazala svoj pravi obraz, ko je v času preizkušnje predlagala izstop vseh ustanoviteljev Evropskega kulturnega in tehnološkega centra Maribor. Dne 10. 5. 2013 je vsem poslala dopis, v katerem je predlagala, naj se odločimo za aktivno sodelovanje še naprej ali pa izstopimo iz zavoda. Telefonsko mi je večkrat dopovedovala, da je pojavljanje mojega imena v zavodu velika ovira za uspešno delovanje zavoda. Zato sem z njeno željo in predlogom, da vsi družbeniki izstopimo, soglašal. Želel sem, da se zavod ohrani in uspešno deluje naprej. Takrat še nisem videl, da je tudi to eden izmed rezultatov strategije cerkvenega lobija. Kot črno ovco so me povsod prikazovali kot moteč faktor. Ker na začetku sodnih postopkov še ni bilo mogoče predvideti, da so nekdanji domnevno poštene sodelavci sposobni v preizkušnji zatajiti resnico, sem kot predsednik sveta zavoda vsem ustanoviteljem predlagal, naj podpišejo izstopno izjavo, ki jo je pripravila Dragica Marinič, da bi s tem olajšal delovanje zavoda.

Septembra 2013 je Dragica Marinič vse ustanovitelje obvestila, da za sodišče ne zadošča le izjava. Prenos pravic in dolžnosti ustanoviteljev zavoda se mora urediti s pogodbo. Tako je 17. 7. 2013 vsem ustanoviteljem v podpis poslala Pogodbo o prenosu ustanoviteljskih pravic in obveznosti v Evropskem kulturnem in tehnološkem centru Maribor, ki se sklepa med posameznim odsvojiteljem in prevzemnico Dragico Marinič. Uvodno določilo pogodbe se glede odsvojitelja v 1. točki glasi:

Pogodbени stranki soglasno ugotavljata, da je odsvojitelj ustanovitelj EVROPSKEGA KULTURNEGA IN TEHNOLOŠKEGA CENTRA MARIBOR, s skrajšanim imenom EKTC Maribor, zavod, s sedežem Maribor, poslovni naslov Streliška cesta 150, 2000 Maribor, z matično številko 1768247000 (v nadaljevanju kot zavod).

Kot prevzemnica je povsod nastopala Dragica Marinič. Vsi ustanovitelji smo pogodbo podpisali. Tudi jaz sem vse njene predloge podpiral in sledil njeni strategiji distance do vsega, kar je »dišalo po Nadškofiji in Mirku Krašovcu«. Verjel sem, da bo EKTC uspešneje deloval pod njenim okriljem, ko je nastopila kot nova ustanoviteljica, ker sem naivno verjel v njeno korektnost. Ko pa je na pričanjih na sodišču v Celju konstantno krivo pričala v mojo škodo in s tem podpirala konstrukt tožilca, čeprav je vedela, da se je z ministrstvom neposredno dogovorila za »prehitro« izplačilo evropskih sredstev, si je nakopala moralno odgovornost za vse posledice svojega delovanja v svojo korist in sodelovanja v sodnem konstrukt.

Nadškofija Maribor je, čeprav za izgubo izplačanih nepovratnih sredstev ni bila odgovorna, vsa izgubljena sredstva ministrstvu za gospodarstvo vrnila. Kljub temu je sodišče dolgo sledilo izmišljenim obtožbam državnega tožilca Stanislava Pintarja. Ker sem svojo obrambo skozi sedem let dosledno gradil na dokumentaciji, ki mene opravičuje, tožnike in krive pričevalce pa obtožuje, je sodišče v Celju po navodilu vrhovnega sodišča v tretjem sojenju leta 2019 razsodilo v mojo korist in me oprostilo vseh obtožb. Moja zagovornika Stanislav Klemenčič in Velimir Cugmas, ki sta me zastopala na obravnavah leta 2013, sta ugotavljala, da sodišče že več desetletij ni dobilo tako nesporno kakovostnega in z dokazi utemeljenega zagovora, pa je tožilstvo kljub temu vztrajalo pri svojem konstrukt, sodišče pa mu je slepo sledilo. Po letu 2013 mi je bil v veliko oporo odvetnik Velimir Cugmas, ki je ves čas ugotavljal, da so vse obtožbe proti meni v montiranem procesu nezakonite.

Oprostilna sodba je končno pokazala, da je bil postopek nezakonit, ker je bil voden brez vseh dokazov, motiviran pa je bil iz ozadja. Pri tem je imel domnevno veliko vlogo tudi cerkveni lobi, ki je bil zainteresiran, da bi bil obsojen, da bi se tako njihova strategija grešnega kozla izkazala za pravilno. Posebno odgovornost pa pri tem nosita Dragica Marinič in nadškofijski odvetnik Matej Pirih. Namesto da bi na podlagi dokumentacije jasno prikazala, da ministrstvo za gospodarstvo ni bilo zavedeno, ampak je bilo glavni akter in iniciator »prehitre« uporabe evropskih sredstev, sta se odločila za postopno ubijanje mene. Prišlo je do absurde situacije. Odvetnik Matej Pirih, ki smo mu na Nadškofiji v preteklih letih zaupali, si je v preizkušnji začel prizadevati za cilje cerkvenega lobija.

Ne glede na to sem vesel, da EKTC uspešno deluje še naprej. Sodeč po objavljenih podatkih je Dragica Marinič še vedno edina ali pa vsaj glavna ustanoviteljica zavoda EKTC, ki ima zdaj naslov: Glavni trg 20, 2000 Maribor, uradni sedež pa: Zagrebska cesta 18, 2000 Maribor. Na naslovu 2285 Zgornji Leskovec v občini Videm ima tudi poslovno enoto. Iz objavljenih podatkov je razvidno, da se Dragica Marinič ne pojavlja med imeni organov zavoda, čeprav, kot pravijo, v ozadju vleče vse niti. Na Zagrebski cesti 18 v okviru zavoda uspešno deluje tudi Center eksperimentov Maribor (program, ki ga je v začetku leta 2008 uvedel dr. Izidor Golob), namenjen predvsem šolskim otrokom. Poseben program je Poučno in zabavno praznovanje rojstnega dne z Lego Robotiko.

Pustolovski park Betnava

Leta 2007 je Nadškofija Maribor v okviru revitalizacije Dvorca Betnava in njegove okolice prek družbe Betnava, d.o.o., načrtovala tudi projekt Pustolovski park v betnavskem gozdu. Projekt je stal 180.747 EUR, izvedla pa ga je avstrijska družba Abenteuerpark Betriebs- und Errichtungs GmbH iz Gröbminga. Pustolovski park je 27. 6. 2007 odprl in blagoslovil nadškof dr. Franc Kramberger. Vodenje parka smo zaupali Jožetu Vodušku. Ciljne skupine so bile mlade družine ter šolske in veroučne ter ministrantske skupine v župnijah. Veliko župnij je svoje veroučne in

ministrantske skupine tudi pripeljalo v park, da so začutili čar dobrega razvedrila in druženja. Bili so navdušeni nad programi in ponudbo parka.

Žal je Pustolovski park v okviru Nadškofije Maribor deloval le dobri dve leti. Konec leta 2009 je prišlo do znanih problemov z zvezi s projektom Betnava, ki jih je povzročil Vegrad. Družba Betnava, d.o.o., v okviru katere je deloval tudi Pustolovski park, je prišla v velike finančne težave, zato je šla v stečaj. Pustolovski park je prevzel Jože Vodušek in ga uspešno vodil naprej. Po njegovi bolezni je Pustolovski park prevzela njegova sodelavka Valentina Gobec; sedanje stanje opisuje takole:

Pustolovski park Betnava sem z velikim spoštovanjem prevzela v času epidemije. Leto zatem je park zaradi dotrajanosti doživel celovito prenovu. Trenutno je na voljo šest prog različnih težavnosti, njihova zahtevnost pa se postopoma stopnjuje. Plezanje je v veselje in izziv tako najmlajšim obiskovalcem že od treh let naprej, pa tudi odraslim v dobri fizični kondiciji, ki želijo preizkusiti svoje sposobnosti in iti prek svojih meja. Navdušenje nad to vrsto aktivnosti iz leta v leto narašča in izjemno me veseli dejstvo, da ljudje prepoznavajo prednosti, ki jih prinaša naša dejavnost. Poleg zabave in sprostitve pridobivajo in razvijajo motorične spretnosti, logične sposobnosti, koncentracijo ter strpnost in prilagajanje različnim načinom opravljanja nalog. V parku ste vedno dobrodošli posamezniki in družine, šolske in veroučne skupine kot tudi društva in podjetja. S sodelavci vedno dajemo vse od sebe, da (z našim delom) ustvarimo pozitivno in prijetno izkušnjo za vse udeležence, kar se kaže tudi v tem, da se obiskovalci k nam z veseljem vračajo.